

Nr 805

Av herr Åkerlind, angående handläggningen av vissa ärenden rörande omhändertagande av barn.

Barnavårdsnämndernas uppgift är att sörja för barnens bästa. Denna uppgift gagnar inte av att barnavårdande myndigheter uppträder på ett sådant sätt, att föräldrar eller barn får intrycket att deras vilja inte respekteras utan att barnen behandlas som samhällsegendom. Klart är väl, att så gott som varje samhällsingripande för omhändertagande av barn är förenat med anpassningssvårigheter för åtminstone någon berörd part. Eftersom det är fråga om den ömtåligaste kategorien av människor, nämligen barn, så gäller det att behandla varje ärende med största möjliga hänsynstagande till både föräldrars och barns önskemål, så att minsta möjliga friktion uppstår. Vikten av att nå fram till frivilliga överenskommelser, som onödiggör tvångsingripanden, kan inte nog understrykas. Tvångsingripanden kan dels skapa hat mot samhället och dels förorsaka personliga tragedier och lidanden med åtföljande tragiska konsekvenser av olika slag.

Även om största möjliga hänsyn till parterna tages, så måste ändå i vissa fall som en yttersta utväg tvångsingripanden ske. Att sådana inte alltid utföres med tillräckligt hänsynstagande, framför allt till barnen, torde stå klart. I tidningsartiklar förekommer alltför ofta uppgifter om att barnavårdsnämnder handlagt barnavårdsärenden på ett upprörande sätt. Att små barn brutalt slits ur armarna på föräldrar eller fosterföräldrar, att myndigheter inte inom rimlig tid ger svar på förfrågningar, att språksvårigheter gör att eventuella besked misstolkas eller att enbart en icke fullvärdig bostad skall vara skäl för ingripande är några missförhållanden som inte borde få förekomma vidare.

Olika fel i barnavårdsnämnders handläggning kan bero på flera faktorer, såsom okunnighet om gällande bestämmelser, personlig prestige, oförmåga att sätta sig in i andra människors svårigheter, liknöjdhet eller missriktad verksamhetsiver. Därmed är inte sagt att sådant är allmänt förekommande, men varje felaktig handläggning är ett fel för mycket, som dessutom kan vara ödesdigert för den eller de förfördelade.

Det händer att föräldrar som ansökt om att återfå ett barn, som omhändertagits för samhällsvård, får vänta så länge på besked från barnavårdsnämnden att barnet hinner rota sig i sin nya omgivning. Detta i sin tur kan leda till att barnavårdsnämnden måste ta detta i beaktande vid sitt beslut. På detta sätt kan en barnavårdsnämnds förhållande av ärendet förorsaka att föräldrarna går miste om möjligheten att återfå sitt barn. För att i någon mån råda bot på sådant, bör i barnavårdslagen införas bestämmelser om att barnavårdsnämnd måste meddela beslut till sökande inom 60 dagar från den dag ansökan inkom till nämnden i fråga. Kan ej slutligt be-

sked meddelas inom denna tid — på grund av att erforderlig utredning ej hunnit slutföras — skall tillstånd till förlängd handläggningstid medgivas av länsstyrelse. Sådant medgivande skall delgivas den sökande.

Det bör även ankomma på barnavårdsnämnd att förvissa sig om att frågor ställda av utredningsman, beslut och delgivning i barnavårdsärendet etc. inte missförstås av den det berör på grund av språksvårigheter.

Att enbart bostadens beskaffenhet skall vara skäl för omhändertagande för samhällsvård, annat än högst tillfälligt, är orimligt. Det kan ej accepteras att människor som på grund av bostadsbrist eller fattigdom ej kunnat skaffa sig annan bostad, enbart av den anledningen skall fräntagas sina barn. I barnavårdslagen bör därför bestämt uttalas att barn ej får omhändertagas på grund av bostadens beskaffenhet, annat än högst tillfälligt. I sådana fall bör det ankomma på kommunens socialvårdande myndigheter att snarast anskaffa lämplig bostad, så att barnet i fråga inom rimlig tid får flytta tillbaka till föräldrarna.

I samband med omhändertagande behöver barnavårdsnämnd för närvarande ej ta hänsyn till barnets önskemål, såvida barnet ej är över 15 år. Då det ju ändå främst gäller barnet, är det befogat att barnets önskemål beaktas i större utsträckning än som nu sker.

Det synes därför lämpligt att berörda bestämmelser i barnavårdslagen ändras så att ifrågavarande barn alltid skall beredas tillfälle att yttra sig om barnet uppnått sådan ålder att han eller hon kan antagas förstå vad saken gäller, samt att barnavårdsnämnd vid ärendets behandling därvid tar största möjliga hänsyn till barnets önskemål.

Sammanfattningsvis anser jag det synnerligen önskvärt

att bestämmelse införes i barnavårdslagen att barnavårdsnämnd måste meddela beslut till sökande inom 60 dagar från den dag ansökan inkom till nämnden i fråga och att i annat fall tillstånd till förlängd handläggningstid skall meddelas av länsstyrelse,

att barnavårdsnämnd skall förvissa sig om att frågor, beslut och delgivning inte missförstås på grund av språksvårigheter,

att i barnavårdslagen införes bestämmelse om att barn ej får omhändertagas på grund av bostadens beskaffenhet, annat än högst tillfälligt,

att i samband med omhändertagande av barn under 15 år barnet skall ges tillfälle att yttra sig om det kan antas förstå vad saken gäller samt att barnavårdsnämnd därvid tar största möjliga hänsyn till barnets önskemål.

Aberopande det anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala att den av 1966 års höstriktdag begärda utredningen om en översyn av barnavårdslagen jämväl måtte få i uppdrag att utreda de i motionen framförda förslagen rörande omhändertagande av barn.

Stockholm den 26 januari 1967

Allan Åkerlind (h)